

บทความวิชาการ

การกระทำผิดที่กฎหมายให้ถือว่ากระทำในราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา

มุฮัมมัดซาคี เจ๊ะหะ*

*รองศาสตราจารย์ ดร.(กฎหมาย), อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การคำนึงถึงข้อเท็จจริงของสถานที่ซึ่งการกระทำความผิดได้เกิดขึ้นเพื่อการบังคับใช้กฎหมายอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองกรณี ได้แก่การกระทำผิดอาญาในราชอาณาจักรโดยตรงและการกระทำผิดอาญาที่กฎหมายให้ถือว่ากระทำในราชอาณาจักร บทความชิ้นนี้จะมุ่งศึกษากรณีที่สองได้แก่การกระทำผิดอาญาที่กฎหมายให้ถือว่ากระทำในราชอาณาจักร ผลการศึกษาพบว่า การกระทำความผิดอาญาที่กฎหมายให้ถือว่ากระทำผิดในราชอาณาจักรนั้นจะมีทำกรณีด้วยกัน ได้แก่ กรณีแรกการกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย กรณีที่สองการกระทำความผิดบางส่วนในราชอาณาจักร กรณีที่สามผลแห่งการกระทำความผิดเกิดในราชอาณาจักร กรณีที่สี่การเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และกรณีสุดท้ายตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

คำสำคัญ: การกระทำผิด, ราชอาณาจักร, ประมวลกฎหมายอาญา

Article

The offences which are considered as the legal actions in the Kingdom under the Thai Criminal Code

Muhammadzakee Cheha*

* Ph.D (in Law), Assoc. Prof. Department of Law, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

Abstract

Taking into account the facts of the place where the offense has occurred in order to enforce criminal laws which aim at to punish offenders can be divided into two cases. Firstly, the criminal offenses are directly occurred in Kingdom and secondly criminal offenses which are considered by the law as if they are committed in the Kingdom. This article will highlight the second case and the study revealed that the criminal offenses shall be deemed guilty in the kingdom on five cases. The first case is the offenses which are committed on ship or aircraft registered in Thailand. The second case is the offenses which are partly committed in the Kingdom. The third case is the offenses which their results are occurred in the Kingdom. The fourth case is the offenses which were prepared or attempted outside the Kingdom. The final case is the offenses in which the conspiracy, the commanders or the supporters are from outside kingdom.

Keywords: the offense, kingdom, penal code

บทนำ

โดยหลักทั่วไป เมื่อมีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาไทยเกิดขึ้น การที่จะใช้กฎหมายอาญาของไทยลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงของสถานที่ซึ่งการกระทำความผิดได้เกิดขึ้น หรือลักษณะพิเศษของความผิดบางประเภท หรือสัญชาติของผู้กระทำความผิดหรือสัญชาติของผู้เสียหาย หรือคุณสมบัติพิเศษโดยเฉพาะของผู้กระทำความผิด และลักษณะของความผิด (เกียรตินิจจร วัจนะสวัสดิ์, 2546: 43) การคำนึงถึงข้อเท็จจริงของสถานที่ซึ่งการกระทำผิดอาญาเกิดขึ้นก็จะแบ่งออกเป็นสองกรณีได้แก่ การกระทำผิดอาญาในราชอาณาจักรโดยตรงและการกระทำผิดอาญาที่กฎหมายถือว่ากระทำในราชอาณาจักรซึ่งในความเป็นจริงแล้วการกระทำความผิดดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรโดยตรง เหตุผลที่กฎหมายกำหนดขยายขอบเขตของศาลไทยในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ถือว่าถูกกระทำในราชอาณาจักรก็เพราะว่าต้องการมุ่งปกป้องผลประโยชน์ของประเทศไทย โดยให้ศาลไทยได้มีส่วนในการพิจารณาพิพากษาคดีที่ประเทศไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับถึงแม้ว่าจะมิใช่เป็นกรณีโดยตรงก็ตาม (หยุด แสงอุทัย, 2544: 19)

ความหมายของการกระทำความผิดอาญาที่ให้ถือว่ากระทำผิดในราชอาณาจักร

การกระทำความผิดอาญาที่ให้ถือว่ากระทำผิดในราชอาณาจักร หมายถึง การกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หรือส่วนใดส่วนหนึ่งได้กระทำนอกราชอาณาจักรแต่กฎหมายให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักร ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของประเทศไทย จึงได้ขยายอำนาจของศาลไทยให้ลงโทษผู้กระทำความผิดซึ่งเกี่ยวข้องกับประเทศไทยให้มากยิ่งขึ้น (หยุด แสงอุทัย, 2544) โดยมีบทบัญญัติประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 วรรคสอง มาตรา 5 วรรคแรก และวรรคสอง และมาตรา 6 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรา 4 วรรคสอง บัญญัติว่า “การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร”

มาตรา 5 บัญญัติว่า “ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำ ประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือโดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ในกรณีการเตรียมการ หรือพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักรให้ถือว่าการเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร”

มาตรา 6 บัญญัติว่า “ความผิดใดที่ได้กระทำในราชอาณาจักร หรือที่ประมวลกฎหมายนี้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร แม้การกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกันของผู้สนับสนุน หรือของผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักรก็ให้ถือว่า ตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำได้กระทำในราชอาณาจักร”

บทบัญญัติของสามมาตราข้างต้น สามารถแยกพิจารณากรณีดังต่อไปนี้

- (1) การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย
- (2) การกระทำความผิดบางส่วนในราชอาณาจักร
- (3) ผลแห่งการกระทำความผิดเกิดในราชอาณาจักร
- (4) การเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร
- (5) ตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

1. การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย

การกระทำความผิดในเรือไทย (เรือตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481) หรืออากาศยานไทย (อากาศยานตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2494) ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใดตามมาตรา 4 วรรค 2 คำว่า “ไม่ว่าอยู่ ณ ที่ใด” หมายถึง ที่ใด ๆ ก็ได้ ซึ่งมีใช้ในราชอาณาจักรไทย (จิตติ ติงศัทพ์, 2531:44) หากกระทำความผิดในเรือหรืออากาศยานไทยขณะจอด

อยู่หรือผ่านราชอาณาจักรไทย ก็เป็นกรณีตามมาตรา 4
วรรคแรก ฉะนั้นการกระทำผิดในเรือไทยหรืออากาศยาน
ไทยที่ให้ถือว่ากระทำผิดในราชอาณาจักรตามมาตรา 4
วรรค 2 จึงต้องเป็นกรณีที่เรือไทยหรืออากาศยานไทยนั้น
จอดอยู่หรือขณะผ่านนอกเขตราชอาณาจักร ดังที่ศาล
ฎีกาเคยพิพากษาว่าเหตุเกิดขึ้นในเรือไทยนั้นถือว่าเป็น
การกระทำผิดในราชอาณาจักร พนักงานสอบสวน
กองปราบปราม กรมตำรวจ มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา
ได้ทั่วราชอาณาจักร จึงมีอำนาจสอบสวนตามมาตรา 4
วรรคสอง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2670/2535)

2. การกระทำความผิดบางส่วนในราชอาณาจักร

กรณี “ความผิดใดที่ได้กระทำแม้แต่ส่วนหนึ่ง
ส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักร” หมายถึงการกระทำ
ความผิดบางส่วนนอกราชอาณาจักรและบางส่วนใน
ราชอาณาจักรซึ่งเป็นการกระทำความผิดคาบเกี่ยวหรือ
ต่อเนื่องกันทั้งในและนอกราชอาณาจักร กรณีเช่นนี้
กฎหมายให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร
การกระทำแม้แต่ส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักร ในข้อ
นี้ถือเอาการ กระทำเป็นหลักกว่า แม้การกระทำผิดนั้นมิได้
เกิดขึ้นภายในราชอาณาจักรทั้งหมด กล่าวคือบางส่วน
กระทำในราชอาณาจักร แต่บางส่วนกระทำนอก
ราชอาณาจักร กฎหมายให้ถือว่ายังเป็นการกระทำ
ภายในราชอาณาจักร (วินัย ล้าเลิศ, 2542: 59)
ตัวอย่างเช่น นายคำอยู่ที่ประเทศไทยติดชายแดนกับ
ประเทศลาว ใช้ปืนยิงนายแดงซึ่งอยู่ในประเทศลาว โดย
เจตนาฆ่า กระสุนปืนไปถูกนายแดงตาย กรณีนี้ถือว่ามี
คำกระทำความผิดในราชอาณาจักร เพราะยิงนายแดงจาก
ประเทศไทย ดังนั้นการกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำ
ในราชอาณาจักร แม้ว่าความตายจะไปเกิดนอก
ราชอาณาจักร ก็ยังถือว่าเป็นการกระทำความผิดใน
ราชอาณาจักร อีกตัวอย่างหนึ่ง ขบวนการไฟแล่นระหว่าง
กรุงเทพมหานครกับปิ่นัง คนร้ายได้ซื้อตัวติดตาม
ผู้โดยสารคนหนึ่งไปจากกรุงเทพฯ พอรถไฟแล่นถึง
หาดใหญ่ คนร้ายก็แอบใช้ยาเบื่อเคล้าใส่อาหารให้คน
โดยสารรับประทาน เป็นเหตุให้ผู้นั้นหลับไม่ได้ สติจ
รหายไปถึงปิ่นัง เมื่อรถไฟจอด ณ สถานีปิ่นัง คนร้ายก็ลัก
ทรัพย์ต่าง ๆ ของผู้โดยสารนั้นไป การลักทรัพย์นั้นแม้เกิด

นอกราชอาณาจักร แต่กฎหมายให้ถือว่าได้กระทำ
ความผิดในราชอาณาจักร เพราะการกระทำส่วนหนึ่งคือ
การใส่ยาเบื่อลงในอาหารให้คนโดยสารรับประทานได้
กระทำในราชอาณาจักร ศาลไทยจึงมีอำนาจลงโทษได้

ส่วนที่ว่าการกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดเกิดใน
ราชอาณาจักรนี้มิได้หมายความเฉพาะแต่ผู้กระทำความผิด
จะต้องกระทำการนั้นด้วยมือตนเองเสมอไป แต่ยัง
หมายความรวมถึงการใช้สิ่งใดเป็นเครื่องมือและการให้คนซึ่ง
มิได้ร่วมกระทำความผิดด้วยเป็นเครื่องมือ เช่น ใช้จดหมาย
ที่ส่งไปรษณีย์หลอกลวงฉ้อโกง การกระทำที่เป็นการ
หลอกลวงด้วยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ มิใช่จะเกิด ณ ที่ที่
ผู้กระทำความผิดเขียนจดหมายเท่านั้น การกระทำความผิด
ประเภทต่อเนื่องหรือเป็นปกติจรูระ หรือการกระทำความผิด
ที่ยืดออกไปตลอดเวลาและทุกแห่งที่มีการกระทำถือว่าเป็น
การกระทำส่วนหนึ่งแห่งความผิดอยู่ทุกขณะทุกแห่งที่มีการ
กระทำนั้น (วินัย ล้าเลิศ, 2542: 60)

อนึ่ง เกี่ยวกับประเด็นข้างต้นศาลฎีกาเคย
พิพากษาว่าเมื่อจำเลยกับพวกบังคับหน่วงเหนี่ยวกักขัง
ผู้เสียหายชาวมาเลเซีย เพื่อเรียกค่าไถ่และบังคับให้
ผู้เสียหายขับรถไปชายแดนประเทศไทย ซึ่งน่าจะ
ควบคุมเข้ามาในเขตแดนไทยด้วย เพราะภูมิภ
ณาของ
จำเลยกับพวกอยู่ในราชอาณาจักร จึงเป็นความผิด
ต่อเนื่องทั้งในและนอกราชอาณาจักร พนักงานสอบสวน
ซึ่งจับจำเลยจึงมีอำนาจสอบสวนดำเนินคดีกับจำเลยได้
(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1586/2526) นอกจากนี้ศาลฎีกายัง
เคยพิพากษาอีกว่าเมื่อการกระทำความผิดฐานพ
ราก
ผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจาร เริ่มขึ้นตั้งแต่จำเลยพา
ผู้เสียหายขึ้นรถยนต์ที่ปากซอยหน้าบ้าน ในประเทศไทย
แม้จำเลยจะไปร่วมประเวณีกับผู้เสียหายที่ประเทศญี่ปุ่น
การกระทำของจำเลยส่วนหนึ่งก็ได้เกิดขึ้นในประเทศไทย
แล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 5 แม้ผู้เสียหายจะยอมให้ร่วมประเวณีซึ่งถือไม่ได้
ว่าเป็นการข่มขืนกระทำชำเราก็ตาม แต่การที่จำเลยพา
ผู้เสียหายซึ่งมีอายุยังไม่เกิน 18 ปี ไปเสียจากบิดามารดา
ก็เป็นการล่วงละเมิดต่ออำนาจปกครองของบิดามารดา
ขณะเกิดเหตุจำเลยอายุ 38 ปี และมีภริยาอยู่แล้ว ไม่ได้มี
เจตนาจะเลี้ยงดูผู้เสียหายเป็นภริยา การกระทำของ
จำเลยจึงเป็นการพรากผู้เยาว์ไปเพื่อการอนาจาร ตาม

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 319 วรรคหนึ่งแล้ว (มาตรา 319 แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ผู้ใดพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปี ไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อหากำไร หรือเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์นั้นเต็มใจไปด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่พันบาทถึงสองหมื่นบาท”) (คำพิพากษาฎีกา 1645/2531)

3. ผลแห่งการกระทำผิดในราชอาณาจักร

กรณีผลแห่งการกระทำผิดในราชอาณาจักรให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรนี้จะมีได้ในสามกรณี กรณีแรกได้แก่ผู้กระทำประสงคให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร กรณีที่สองโดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร และกรณีที่สามได้แก่ผู้กระทำย่อมจะสังเกตเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักร

3.1 ผู้กระทำประสงคให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร

กรณีผู้กระทำประสงคให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักรนี้ กฎหมายใช้ข้อความว่า “ผลแห่งการกระทำเกิดขึ้นในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงคให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร” นั้น หมายความว่า การทำความผิดทั้งหมดได้เกิดขึ้นและสิ้นสุดแล้วนอกราชอาณาจักร เป็นแต่เพียงผลสุดท้ายเท่านั้นที่เกิดในราชอาณาจักร หากมีการกระทำส่วนหนึ่งส่วนใดในราชอาณาจักรแล้ว แม้ผลสุดท้ายจะเกิดนอกราชอาณาจักรด้วย ก็เป็นกรณีความผิดที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ถูกกระทำในราชอาณาจักรดังที่กล่าวมาในข้างต้นแล้ว (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว, หน้า:49) ตัวอย่างเช่น ก. วางแผนฆ่า ข. โดยประสงคให้ ข. เข้ามาตายในไทย ก.สบโอกาสในขณะที่ ข. อยู่ในเขตชายแดนมาเลเซียและกำลังจะโดยสารรถไฟเข้ามาในเขตไทย ก.จึงได้วางยาพิษในขวดสุรา โดยลวงให้ ข. ดื่มาก่อนขึ้นรถไฟและเมื่อรถไฟแล่นเข้ามาในเขตไทย ยาพิษก็ออกฤทธิ์ และ ข. ถึงแก่ความตายในเขตไทยเช่นนี้ถือว่าความผิดในฐานฆ่าคนนั้น ได้กระทำในราชอาณาจักร ตามข้อความที่ว่า “ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงคให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร”

อีกตัวอย่างหนึ่งเช่นนายฟ้าอยู่ชายแดนประเทศพม่าต้องการฆ่านายเมฆซึ่งอยู่ในประเทศไทย จึงเอาปืนยิงนายเมฆซึ่งอยู่ในประเทศไทย กระสุนปืนข้ามเขตแดนมาถูกนายเมฆตาย ก็ต้องถือว่านายฟ้ากระทำความผิดฐานฆ่านายเมฆตายเป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรเพราะว่านายฟ้าประสงคจะฆ่านายเมฆให้ตายและความตายซึ่งเป็นผลของการกระทำก็เกิดขึ้นในราชอาณาจักร นายฟ้าจึงต้องรับโทษตามกฎหมายไทย

3.2 โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร

การที่กฎหมายบัญญัติว่า “โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร” ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรก็เพื่อที่จะให้ครอบคลุมถึงกรณีความผิดโดยประมาทด้วย ทั้งนี้เพราะข้อความอื่นตามบทบัญญัติในมาตรา 5 วรรคแรก ล้วนแต่เป็นความผิดที่ต้องอาศัยเจตนาทั้งสิ้น ฉะนั้นกรณี “โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร” นี้บัญญัติไว้เพื่อใช้ในความผิดโดยประมาทหรือไม่ต้องมีเจตนาหรือประมาทโดยเฉพาะ กล่าวอีกนัยคือส่วนในข้อนี้จะถือเอาลักษณะแห่งการกระทำเป็นสำคัญ กล่าวคือโดยลักษณะแห่งการกระทำ เช่นนั้น แม้กระทำการนอกราชอาณาจักรแต่ผลควรจะเกิดในราชอาณาจักร ซึ่งส่วนมากจะเป็นการกระทำโดยประมาท (วินัย ล้าเลิศ, อ้างแล้ว, หน้า:60)

ตัวอย่างเช่นนายเอกอยู่ในประเทศไทยสั่งซื้อยารักษาโรคจากนายโทซึ่งอยู่ในประเทศอังกฤษโดยให้ส่งมาทางไปรษณีย์ ด้วยความประมาทนายโทส่งยาผิดมาให้ นายเอก นายเอกกินยานั้นเข้าไปถึงแก่ความตาย เช่นนี้ต้องถือว่านายโทซึ่งอยู่ที่อังกฤษนั้นกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ให้นายเอกซึ่งอยู่ในประเทศไทยถึงแก่ความตาย เพราะว่าโดยลักษณะของการกระทำดังกล่าว คือส่งยาจากอังกฤษข้ามประเทศเข้ามายังประเทศไทย ผลนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร จึงถือว่าเป็นความผิดที่เกิดในราชอาณาจักร

อย่างไรก็ตามยังใช้ได้รวมถึงกรณีความผิดที่กระทำโดยเจตนาด้วยเช่นกัน (วินัย ล้าเลิศ, เรื่องเดียวกัน หน้า: 82-83) ตัวอย่างเช่น ก. ทำร้าย ข. ที่เขตแดนกัมพูชาซึ่งอยู่ใกล้ชายแดนไทย ข. เข้ามารักษาตัวใน

โรงพยาบาลที่จังหวัดอุตรดิตถ์ เพราะในเขตแดน กัมพูชาไม่มีโรงพยาบาลที่จะรักษาได้ ปรากฏว่า ข. ถึงแก่ ความตายในโรงพยาบาลนั่นเอง เช่นนี้ถือได้ว่าโดย ลักษณะแห่งการกระทำผิด ผลที่เกิดขึ้นนั้น “ควรเกิดใน ราชอาณาจักร” เพราะพฤติกรรมการทำร้ายเช่นนั้น ย่อม ต้องมีการรักษาตัวในเขตแดนไทย กรณีการทำร้าย ดังกล่าว ไม่ว่าจะโดยเจตนาฆ่า หรือประมาทก็ตาม กรณีเช่นนี้ถือได้ว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร ตามความในมาตรา 5 วรรคแรกส่วนที่ 3 นี้

3.3 ผู้กระทำความผิดจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิด ในราชอาณาจักร

โดยลักษณะแห่งการกระทำ “ย่อมจะเล็งเห็นได้ ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักร” หมายความว่า ผู้กระทำความผิดประสงค์ให้ผลนั้นเกิดขึ้นในราชอาณาจักร และมีได้ประมาท เป็นแต่ผู้กระทำความผิดจะเล็งเห็นได้ว่าผล แห่งการกระทำของตนจะเกิดในราชอาณาจักร ตัวอย่างเช่น นาย ก. อยู่ในเขตแดนมาเลเซีย เจตนายิง นาย ข. ซึ่งอยู่ในเขตแดนมาเลเซียเช่นกัน แต่ ข. กำลังยืน คุยอยู่กับ ค. ซึ่งอยู่ในเขตแดนไทย โดย ก. ร้ายยิง ข. ด้วย ปืนเอ็ม 16 ทั้งที่เห็นอยู่แล้วว่ากระสุนปืนอาจถูก ค. ได้ เช่นนี้หากกระสุนปืนถูก ค. เช่นนี้ถือได้ว่า ก. กระทำความผิด ในราชอาณาจักร เพราะย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะ เกิดในราชอาณาจักร ตามมาตรา 5 วรรคแรกส่วนท้าย หรือกรณีนายเขียวอยู่ที่ชายแดนประเทศกัมพูชา เอาปืน ยิงไปที่กลุ่มคนซึ่งอยู่ในประเทศไทย กระสุนปืนถูกคนใน กลุ่มนั้นตาย เช่นนี้ต้องถือว่านายเขียว กระทำความผิดใน ราชอาณาจักร เพราะการยิงปืนเข้ามาในกลุ่มคนที่ชุมนุม กันเป็นจำนวนมากนั้น ย่อมจะเล็งเห็นได้ว่าผลคนใดคน หนึ่งในกลุ่มนั้นจะถูกกระสุนปืนถึงแก่ความตายได้

4. การเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิด นอกราชอาณาจักร

โดยปกติแล้วการกระทำในชั้นเตรียมการยังไม่ เป็นความผิดยกเว้นในความผิดบางฐานที่เป็นความผิด ร้ายแรงและมีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าแม้จะเป็นการกระทำ ในชั้นเตรียมการก็เป็นความผิดแล้ว ดังนั้นกรณีการ เตรียมการหรือพยายามกระทำความผิด ซึ่งได้กระทำ นอกราชอาณาจักรแต่ผลของการกระทำจะเกิดขึ้นใน

ราชอาณาจักรตามมาตรา 5 วรรค 2 นี้ หมายเฉพาะถึง การเตรียมการกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เช่น ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 110 (มาตรา 110 วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ผู้ใด พยายามกระทำการประทุษร้ายต่อพระองค์ หรือเสรีภาพ ของพระราชินีหรือรัชทายาท หรือต่อร่างกายหรือ เสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวาง โทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบหกรปีถึงยี่สิบปี”), 114 (มาตรา 114 แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ผู้ใดละสมกำลังพลหรืออาวุธ เตรียมการอื่นใด หรือ ลมคบกันเพื่อเป็นกบฏ หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็น ส่วนของแผนการเพื่อเป็นกบฏ หรือยุยงราษฎรให้เป็น กบฏ หรือรู้ว่ามีผู้จะเป็นกบฏ แล้วกระทำการใดอันเป็น การช่วยปกปิดไว้ ต้องระวางโทษจำคุก”), 128 (มาตรา 128 แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ผู้ใด เตรียมการ หรือพยายามกระทำความผิดใดๆ ใน หมวดยุทธคดีต่อความมั่นคงของรัฐภายใน ราชอาณาจักรนี้ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับ ความผิดนั้น”) และ 219 (มาตรา 219 แห่งประมวล กฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ผู้ใดเตรียมเพื่อกระทำความ ผิดดังกล่าวในมาตรา 217 หรือ มาตรา 218 ต้อง ระวางโทษเช่นเดียวกับพยายามกระทำความผิดนั้นๆ”) เป็นต้น ตัวอย่างเช่น นาย ก. อยู่ในเขตพม่าต้องการเผา บ้าน ข. ซึ่งตั้งอยู่ในเขตไทย ก. เตรียมการวางเพลิง เสร็จแล้ว ขณะเดินทางมาก่อการยังไม่ทันเข้ามาใน เขตไทยก็ถูกตำรวจพม่าจับได้เสียก่อน เช่นนี้ถือว่า การ เตรียมการวางเพลิงนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร ตามมาตรา 5 วรรค 2

ส่วนพยายามกระทำนั้น โดยทั่วไปเป็นความผิด อยู่แล้วตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 80 และการ กระทำนั้นยังไม่ถึงขั้นความผิดสำเร็จ เพียงแต่หากกระทำ ตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ “ผลจะเกิดขึ้นใน ราชอาณาจักร” เท่านั้น ส่วนหลักเกณฑ์การพยายาม กระทำความผิดก็เป็นไปตามมาตรา 80 วรรคแรกแห่ง ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดลงมือกระทำ ความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้วแต่ การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำ

ความผิด” จากมาตรานี้สามารถแยกหลักเกณฑ์การพยายามกระทำความผิดได้เป็น 3 ประการคือ

(1) ต้องเป็นการกระทำโดยเจตนา ไม่ว่าจะเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลก็ตาม เพราะการพยายามกระทำความผิดเป็นการลงโทษการกระทำที่ยังไม่เกิดผล เมื่อไม่มีผลปรากฏให้เห็นหากไม่ทราบเจตนาของผู้กระทำหรือผู้กระทำไม่มีเจตนากระทำความผิดแล้วก็ไม่อาจทราบได้ว่า ผู้กระทำความผิดฐานใดและจะลงโทษอย่างไร ดังนั้นจะมีการพยายามกระทำความผิดก็ต่อเมื่อเป็นเรื่องมีเจตนาเท่านั้น (เกียรติชจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว, หน้า: 493) เช่นศาลฎีกาเคยพิพากษาว่าการยิงลูกระเบิดลงพื้นดิน ไม่ประสงค์ให้ถูกใคร แต่เพื่อยุทธกรรมชนพื้นดินแฉลบถูกผู้เสียหายไม่เป็นความผิดพยายามฆ่าแต่เป็นการกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายถึงตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 146/2517) (2) ผู้กระทำต้องได้ลงมือกระทำความผิดแล้ว กล่าวคือจะต้องถึงขั้นลงมือกระทำ หากยังมีได้ลงมือกระทำ แต่เป็นเพียงความคิดหรือเตรียมจะกระทำ แม้จะเห็นได้ว่าบุคคลนั้นน่าจะเป็นภัยต่อสังคม แต่กฎหมายก็ยังไม่เอาโทษ กฎหมายจะลงโทษต่อเมื่อได้มีการกระทำตามความคิดนั้น ไม่ว่าจะกระทำสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม (หยุด แสงอุทัย, อ้างแล้ว, หน้า: 86)

(3) กระทำไปไม่ตลอด หรือกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำไม่บรรลุผล หมายถึงว่าผู้กระทำได้ลงมือกระทำตามเจตนาแล้ว แต่ผู้กระทำกระทำไปไม่ได้ครบถ้วนตามที่ผู้กระทำประสงค์จะกระทำจึงต้องยุติการกระทำโดยไม่สมครใจ ดังที่ศาลฎีกาเคยตัดสินว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า จึงคว่าป็นขึ้นมากกระชากลูกเลื่อน แต่กระชากไม่ถึงที่ กระสุนปืนไม่ขึ้นลากล้อง แต่ได้ใช้นิ้วสอดเข้าไปที่ไกและหันปากกระบอกปืนไปทางผู้เสียหายจึงมีผู้อื่นมาแย่งไป จำเลยมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 565/2502) หรือกรณีกระทำไปตลอดแล้วแต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล หมายถึงว่าผู้กระทำได้ลงมือกระทำการทุกอย่างที่เขาเชื่อว่าจะเป็นเหตุให้เกิดผลเป็นความผิดสำเร็จได้แล้ว แต่ปรากฏว่าไม่บรรลุผลตามที่เขาเจตนา เช่น ก.เจตนาฆ่า ข. ก.ใช้ปืนยิง ข.การที่ ก. ยิงปืนไปนี้เรียกว่า ก.กระทำไปตลอดแล้ว ถ้าลูกกระสุนถูก ข.ตาย ก็เรียกว่าบรรลุผลสมดังเจตนาที่ ก.

ประสงค์ฆ่า ข. แต่ถ้ากระสุนปืนไม่ถูกหรือถูกแต่ไม่ใช่ที่สำคัญ ข.จึงไม่ตาย หรือแพทย์ช่วยเหลือไว้ทันจึงไม่ตาย ก็เรียกว่าการกระทำนั้นไม่บรรลุผลซึ่งจะเป็นความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่น

การพยายามกระทำความผิดที่ผู้กระทำจะต้องรับโทษในราชอาณาจักรนั้น จะต้องเป็นกรณีนี้ที่ผลยังมีได้เกิดขึ้น หากผลเกิดขึ้นในราชอาณาจักรแล้วก็จะกลายเป็นกรณีที่สองดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้คำว่า “ผล” ในกรณีนี้ไม่จำกัดว่าต้องเป็นผลที่เจตนาจะให้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรเท่านั้น แต่หมายถึงผลที่ประสงค์ผลที่ควรเกิด และผลที่ย่อมจะเล็งเห็นตามมาตรา 5 วรรคแรกนั่นเอง (หยุด แสงอุทัย, เรื่องเดียวกัน, หน้า: 83-84) ดังที่ศาลฎีกาเคยพิพากษาว่าแม้เหตุที่เกิดที่นอกราชอาณาจักร แต่เห็นได้ว่า จำเลยมีเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมจะเล็งเห็นได้ว่า ผลนั้นจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร เพราะเรือที่รับช่วงน้ำมันจะต้องนำน้ำมันของกลางไปจำหน่ายให้แก่เรือที่ทำการประมงในทะเลอาณาเขต ซึ่งอยู่ในเขตราชอาณาจักรไทย กรณีต้องด้วย ป.อ. มาตรา 5 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า การพยายามกระทำการใดซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้น จะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้น จะได้กระทำตลอดไป จนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่ากระทำความผิด ได้กระทำในราชอาณาจักร (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5445/2552)

5. ตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

กรณีตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร หากความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักรแต่กฎหมายให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนนั้นกระทำความผิดในราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 6 ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้เป็น 3 กรณี ได้แก่ กรณีตัวการ กรณีผู้ใช้ และกรณีผู้สนับสนุน

5.1 ตัวการได้กระทำความผิดนอก ราชอาณาจักร

ตัวการหมายถึงมีผู้ร่วมกระทำผิดหลายคนตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น” จากมาตรานี้ การที่จะถือว่าเป็นตัวการนั้น จะต้องตัดสินใจร่วมกัน และอยู่ในสถานที่เดียวกันพร้อมที่จะช่วยเหลือกันได้ ดังที่ศาลฎีกาเคยตัดสินว่าจำเลยที่ 1 ใช้ให้จำเลยที่ 2,3 ไปตามผู้ตายให้ไปกินข้าวที่บ้านถึงสองครั้ง ผู้ตายจึงยอมไป ส่วนจำเลยที่ 1 แทนที่จะต้อนรับผู้ตายที่บ้านกลับไปรออยู่กลางทาง เมื่อจำเลยที่ 1 ยกปืนขึ้นจะยิงผู้ตาย ผู้ตายปัดกระบอกปืน จำเลยที่ 2,3,4 ก็เข้ามามีรายผู้ร้ายทันที โดยจำเลยที่ 1 มิได้ร้องขอให้ช่วยพฤติการณ์จึงแสดงว่า จำเลยวางแผนหลอกผู้ตายมาทำร้ายระหว่างทางถือได้ว่า จำเลยทุกคนได้ร่วมกันฆ่าผู้ตาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1215/2508) หรือเป็น ตัวการแบ่งหน้าที่กันทำกับผู้ร่วมกระทำผิดอื่น ดังที่ศาลฎีกาเคยพิพากษาว่าจำเลยกับพวกสมคบกันไป ปล้นทรัพย์ แม้จำเลยจะมีได้ลงมือทำการปล้น โดยเพียงรับหน้าที่คอยแจ้งสัญญาณอันตรายให้พรรคพวกทราบก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำส่วนหนึ่งเพื่อให้การปล้นทรัพย์ บรรลุผลสำเร็จ จำเลยจึงเป็นตัวการในความผิดฐานปล้นทรัพย์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 565/2522)

สำหรับกรณีตัวการ แม้ตัวการบางคนจะได้กระทำในราชอาณาจักรและบางคนกระทำนอกราชอาณาจักร ก็ถือว่าทุกคนร่วมกันกระทำความผิดในราชอาณาจักร ตัวอย่าง เช่น ก. ข. และ ค. ร่วมกันปล้นทรัพย์ ง. ที่ชายแดนไทยซึ่งเป็นเขตติดต่อกับมาเลเซีย แม้ในขณะที่ปล้น ก. และ ข. จะอยู่ในเขตประเทศไทย แต่ ค. อยู่ในเขตมาเลเซีย ในเมื่อการปล้นทรัพย์นั้นได้กระทำในประเทศไทย ก็ต้องถือว่า ค. ได้ร่วมกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ในประเทศไทยตามกฎหมาย มาตรา 6 หรือกรณีนายเสือกับนายสิงห์ร่วมกันฉ้อโกงนายช่าง โดยนายเสือกอยู่ต่างประเทศ ตกลงวางแผนให้นายสิงห์เข้ามาติดต่อกับนายช่าง ซึ่งอยู่ในประเทศไทยและหลอกลงได้เงินจากนายช่างไป นายเสือกกับนายสิงห์ถือว่าเป็นตัวการ

ตามมาตรา 83 แม้นายเสือกอยู่นอกราชอาณาจักร และได้กระทำการอยู่นอกราชอาณาจักร ก็ต้องถือว่าเป็นตัวการในความผิดฉ้อโกงในราชอาณาจักรด้วย

5.2 กรณีผู้ใช้ได้กระทำความผิดนอก ราชอาณาจักร

กรณีผู้ใช้ให้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ดังกล่าวมาเฉพาะถึงผู้ใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 เท่านั้น ไม่รวมถึงผู้โฆษณาหรือประกาศแก่บุคคลทั่วไปให้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 85 แม้ความผิดนั้นจะได้กระทำในราชอาณาจักรหรือให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักรก็ไม่ถือว่าผู้โฆษณาหรือประกาศได้กระทำความผิดในราชอาณาจักร เพราะมาตรา 6 บัญญัติเฉพาะผู้ใช้กระทำความผิด ซึ่งกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัด (หยุด แสงอุทัย, อ้างแล้ว, หน้า: 20)

มาตรา 84 วรรคแรกแห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า “ผู้ใดก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้าง วาน หรือ ยุยงส่งเสริมหรือด้วยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด”

จากบทบัญญัติข้างต้นการรับผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้ผู้อื่นกระทำความผิดมีหลักดังต่อไปนี้

(1) ต้องมีการกระทำอันเป็นการก่อให้เกิดผู้อื่นกระทำความผิดหมายถึง การกระทำอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นตกลงใจกระทำความผิด (1) ก. ต้องการฆ่า ข. ศัตรูของ ก. ก. จึงจ้าง ค. มือปืนรับจ้างให้ไปฆ่า ข. โดยสัญญาว่าจะให้ค่าจ้าง 50,000 บาท ค. ไปฆ่า ข. ตาย ถือว่า ก. เป็นผู้ก่อให้เกิด ค. กระทำความผิด แม้ ค. จะเป็นมือปืนรับจ้าง แต่ ค. ก็มีเจตนาจะฆ่า ข. อยู่ก่อนแล้ว เพราะ ค. ไม่รู้จัก ข. เลย แต่หากผู้อื่นมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะกระทำความผิดนั้นๆ ต่อผู้เสียหายรายนั้นอยู่ก่อนแล้วก็ไม่ถือเป็นการก่อแต่ประการใด ตัวอย่างเช่น ก. ต้องการฆ่า ข. ศัตรูของ ก. ก. ตกลงใจอย่างแน่วแน่ที่จะฆ่า ข. และกำลังเดินทางไปที่บ้านของ ข. เพื่อฆ่า ข. ค. ซึ่งเป็นศัตรูของ ข. เช่นกัน ไม่ทราบความข้อนี้จึงว่าจ้างให้ ก. ไปฆ่า ข. โดยให้ค่าจ้าง 50,000 บาท ก. รับเงินค่าจ้างนั้นไว้ เพราะเห็นว่าได้มาฟรีๆ ถึงแม้ไม่ได้เงินก็จะทำการนั้นอยู่แล้ว ต่อมา ก. ไปฆ่า ข. ตาย เช่นนี้ ค. มิใช่ผู้ก่อ เพราะการกระทำของ ค. มิได้เป็นเหตุให้ ก. กระทำ

ความผิด เนื่องจาก ก. มีเจตนาจะกระทำความผิดนั้นๆ อยู่ก่อนแล้ว (ค. อาจเป็นผู้สนับสนุน หรือหากไปร่วมด้วยในขณะที่ ก. ฆ่า ข. ก็อาจเป็นตัวการได้) ส่วนวิธีการ “ก่อ” ให้ผู้อื่นกระทำความผิดนั้นมีหลายรูปแบบได้แก่ (1) ใช้ (2) บังคับ (3) ชูเกียรติ (4) จ้าง (5) วาน (6) ยุยง ส่งเสริม รวมถึงวิธีอื่นใด

(2) ต้องมีเจตนาทำให้ผู้อื่นกระทำความผิด หมายถึง ประสงค์ต่อผล หรือเล็งเห็นผล ตามความหมายของมาตรา 59 ประสงค์ต่อผล หมายถึง มุ่งหมายให้ผู้อื่นกระทำความผิดนั้นๆ โดยตรง 1) ตัวอย่างเช่น ก. ต้องการฆ่า ข. จึงว่าจ้างให้ ค. ไปฆ่า ข. เช่นนี้ถือว่า ก. มีเจตนาให้ ค. ไปฆ่า ข. เป็นเจตนาประเภทประสงค์ต่อผล ส่วนเล็งเห็นผล หมายถึง เล็งเห็นว่าผู้อื่นจะกระทำความผิดนั้นๆ อย่างแน่แท้ ตัวอย่างเช่น ก. วังเอามีดแทง ข. ไปตามซอยเล็กๆ ซึ่งสองข้างทางเป็นกำแพงสูง ปลายซอยมีบ้าน ของ ค. อยู่เพียงหลังเดียว นอกจากนั้นไม่มีทางอื่นๆ ที่ ข. จะหลบหนีไปได้เลย ข. วังหนีเข้าบ้าน ค. เช่นนี้ต้องถือว่า ก. มีเจตนาให้ ข. บุกรุกบ้าน ค. เป็นเจตนาประเภทเล็งเห็นผล เพราะ ก. ย่อมเล็งเห็นได้ว่า ข. ต้องวังหนีเข้าไปในบ้าน ค. อย่างแน่นอน

(3) ต้องมีผล คือมีความผิดกระทำตามที่กอนั้น หมายความว่า ผู้ถูกใช้จะต้องมีการกระทำ หากไม่มีการกระทำ ก็ไม่เป็นการใช้ให้ผู้อื่นกระทำผิด เช่น ก.ต้องการฆ่า ข. แต่ ก. ไม่กล้าทำเพราะกลัวถูกจับ ก. ซึ่งเป็นนักสะกดจิต จึงหลอกให้ ค. มารับการสะกดจิตโดยบอก ค. ว่าจะสะกดจิตเล่นกันสนุกๆ เท่านั้น เมื่อ ค. ถูก ก. สะกดจิตเต็มที่แล้ว ก. สั่งให้ ค. หยิบป็นไปยิง ข. ค. ทำตามและยิง ข. ตาย เช่นนี้ไม่ใช่เป็นการใช้ให้กระทำความผิดตามมาตรา 84 เพราะผู้ถูกใช้ไม่มีการกระทำ ถือว่า ก. ฆ่า ข. ตาย เป็นการกระทำโดยตรงของ ก. เอง

นอกจากนั้น การกระทำนั้นจะต้องเป็นความผิดโดยเจตนา เช่น แดงต้องการฆ่าดำ แดงจ้างขวามือป็นรับจ้างให้ไปยิงดำ ขาวยิงดำตาย ขาวมีความผิดฐานฆ่าดำตายโดยเจตนา ถือว่าแดงเป็นผู้ใช้และขาวเป็นผู้ถูกใช้ตามมาตรา 84 เพราะขาวได้กระทำความผิดต่อดำโดยเจตนา หากผู้กระทำไม่มีความผิดฐานกระทำโดยเจตนา ก็ไม่ถือเป็นการใช้ตามมาตรา 84 เช่น แดงต้องการฆ่าดำ แดงหลอกขาวซึ่งเป็นนางพยาบาลมีหน้าที่ดูแล

รักษาพยาบาลดำว่าย ยาพิษคือยาบำรุงกำลัง ขาวหลงเชื่อเอายาพิษไปให้ดำกิน ดำตาย กรณีเช่นนี้ขาวไม่มีความผิดฐานฆ่าดำตายโดยเจตนา เพราะไม่รู้ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบภายนอกของความผิดตามมาตรา 288 โดยผลของมาตรา 59 วรรคสาม ขาวจึงไม่ผิดตามมาตรา 288 เช่นนี้แดงไม่ใช่ผู้ใช้และขาวไม่ใช่ผู้ถูกใช้ตามมาตรา 84 แดงผิดฐานฆ่าดำตามมาตรา 288 ในฐานะเป็นผู้กระทำความผิดโดยทางอ้อม โดยมีดำเป็น Innocent Agent (เครื่องมือที่ผู้ใช้ใช้กระทำความผิด) ดังที่ศาลฎีกาเคยตัดสินว่าจำเลยลักใบยาโดยใช้ ร. และ ก. ไปชน ร. และ ก. ไม่รู้ ไม่ได้ร่วมทำผิด จำเลยเป็นผู้ลักทรัพย์ ไม่ใช่ผู้ใช้ให้ ร. และ ก. ทำผิด”(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2961/2522)

กรณีผู้ใช้ให้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 84 ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แม้ผู้ใช้จะได้กระทำนอกราชอาณาจักร หากความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรหรือให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักร ก็ให้ถือว่าผู้ใช้ได้กระทำความผิดในราชอาณาจักร ตัวอย่างเช่น ก. อยู่ในประเทศมาเลเซีย จ้าง ข. ให้มาฆ่า ค. ในประเทศไทย หาก ข. ฆ่า ค. ตายในประเทศไทยเช่นนี้ถือว่า ก. เป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นในประเทศไทยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 6 และมีข้อสังเกตว่าตามมาตรา 6 ตัวบทใช้คำว่า “ความผิดที่ได้กระทำในราชอาณาจักร” ซึ่งหมายความว่าความผิดนั้นต้องได้มีการกระทำเกิดขึ้นไปแล้วอย่างแท้จริง ดังนั้นถ้ามีการใช้ให้กระทำความผิดโดยบุคคลที่อยู่นอกราชอาณาจักร แต่ผู้ถูกใช้ไม่ยอมกระทำ หรือยังไม่กระทำ เช่นนี้ถือว่ายังไม่มีความผิดในราชอาณาจักร จึงไม่น่าจะเข้าข่ายมาตรา 6

5.3 กรณีผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะมีไม่รู้ถึงการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองใน

สามส่วนของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่สนับสนุน
นั้น”

หลักเกณฑ์สำคัญของความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนคือ ต้องมีการกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ซึ่งแยกพิจารณาได้เป็น 3 ประการ คือ

(1) ต้องมีการกระทำความผิดการสนับสนุนเป็นการให้ความช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ผู้กระทำความผิด ฉะนั้นการสนับสนุนจึงต้องมีการกระทำความผิดเป็นประธานอยู่ก่อน ความผิดนี้ไม่จำกัดเฉพาะความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา จะเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอื่นที่เป็นความผิดอาญาก็ได้ และไม่ว่าการกระทำความผิดนั้นอยู่ในชั้นพยายามกระทำความผิดหรือความผิดสำเร็จหรืออยู่ในชั้นเตรียมการที่มีโทษจูงใจพยายามกระทำความผิดหรือความผิดสำเร็จ ก็มีการสนับสนุนได้ทั้งสิ้น แต่ถ้าด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งการกระทำของผู้กระทำไม่มีความผิดหรือไม่มีกระทำความผิดก็จะมี การสนับสนุนไม่ได้ ดังเช่นศาลฎีกาเคยตัดสินว่าจำเลยที่ 1 เป็นนายทะเบียนยานพาหนะจังหวัดจำเลยที่สอง เป็นผู้ช่วยเสมียนยานพาหนะจังหวัดเดียวกัน เมื่อจำเลยที่ 1 ซึ่งไม่ได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 161 จึงไม่อาจจะมีผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดได้ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีความผิดฐานสนับสนุนความผิดดังกล่าว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4547/2530)

นอกจากนี้เมื่อข้อสังเกตว่าถ้าการกระทำความผิดได้กระทำถึงขั้นลงมือกระทำแล้ว แม้จะกระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้ว แต่ไม่บรรลุผลซึ่งอยู่ในชั้นพยายามกระทำความผิดก็มีการสนับสนุนการกระทำนั้นได้ (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว, หน้า: 617) ดังที่ศาลฎีกาเคยตัดสินว่า จำเลยที่ 1 ขับรถจักรยานยนต์มาตักยิง ศ. เมื่อ ส. ขับรถยนต์ปิคอัพมาถึงที่เกิดเหตุ จำเลยที่ 1 เข้าใจว่าเป็น ศ. เพราะไม่รู้จึกมาก่อนจึงจ้องปืนเล็งไปยัง ส. โดยมีเจตนาฆ่าโดยไตร่ตรอง แต่ ส. โบกมือให้ทราบว่ายอมมิใช่ ศ. จำเลยที่ 1 จึงไม่ได้ยิง ดังนั้นเป็นการลงมือกระทำความผิดแล้ว แต่กระทำไปไม่ตลอด จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 289 (4), 80 ส่วนจำเลยที่ 2 ให้รถจักรยานยนต์และปืนแก่

จำเลยที่ 1 ไปยิง ศ. ดังนั้น จำเลยที่ 2 มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ 1 ในความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1451/2531)

(2) ต้องมีการกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิด การกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดนี้จะกระทำโดยวิธีใดก็ได้ กฎหมายมิได้จำกัดเอาไว้ว่าจะเป็นเรื่องให้ความรู้ เช่น บอกให้คนร้ายทราบว่าจะบ้านจะไม่อยู่บ้านเวลาใด เพื่อคนร้ายจะได้เข้าไปลักทรัพย์ในบ้านได้สะดวก หรืออาจจะเป็นเรื่องให้ยานพาหนะ เช่น ทราบว่าคนร้ายจะไปทำการปล้นที่แห่งหนึ่งก็ได้ช่วยขับรถพาคนร้ายไปส่ง ณ ที่นั้นหรืออาจจะเป็นเรื่องให้เครื่องมือในการที่จะกระทำความผิด เช่น เมื่อทราบว่าเขาจะไปทำการลักทรัพย์ก็ให้เขาืมส่วาน เพื่อไปใช้เจาะบ้านเพื่อทำการลักทรัพย์ หรืออาจจะเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกโดยวิธีอื่นนอกจากนี้ (อุททิศ แสนโกศิก, 2525:190) ดังที่ศาลฎีกาเคยตัดสินว่า ก. เป็นนายตำรวจประจำสถานีตำรวจจัดหาเสื้อสำหรับตัดเหล็กสอดใส่ไปในหนังสืออ่านเล่นมอบให้ ข. ซึ่งถูกคุมขังอยู่ที่สถานีตำรวจนั้น ข. ใช้เสื้อยัดลูกกรงเหล็กห้องขังแล้วหลบหนีไป ก. เป็นผู้สนับสนุนให้ ข. หลบหนีจากที่คุมขัง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1338/2517)

(3) ต้องได้กระทำช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะกระทำความผิด การกระทำอันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดไม่ได้มีการจำกัดวิธีกระทำ จะกระทำด้วยประการใดก็ได้ดังที่กล่าวมาแล้ว แต่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา กล่าวคือต้องกระทำการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกก่อนหรือขณะกระทำความผิด ถ้าเป็นการกระทำภายหลังการกระทำความผิดสำเร็จแล้วก็ไม่เป็นความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน แต่อาจเป็นความผิดอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น การช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา 189 การให้ที่พัก ที่ซ่อนเร้นหรือที่ประชุมตามมาตรา 214 การช่วยซ่อนเร้นหรือการรับเอาตัวบุคคลอื่นไว้ตามมาตรา 284, 317, 318, 319 หรือรับของโจรตามมาตรา 357 เป็นต้น ดังที่ศาลฎีกาเคย

ตัดสินว่าจำเลยที่ 3 จัดหารถจักรยานยนต์ให้แก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ใช้ขับขีไต่ยิงผู้เสียหาย การกระทำของจำเลยที่ 3 ยังไม่ถึงขั้นเป็นตัวการ แต่เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด แม้ฟ้องโจทก์จะไม่ได้บรรยายเพื่อขอให้ลงโทษจำเลยที่ 3 ในฐานะเป็นผู้สนับสนุน ศาลก็มีอำนาจลงโทษจำเลยที่ 3 ในฐานะเป็นผู้สนับสนุนได้ เพราะมีโทษเบากว่าตัวการตามที่โจทก์ฟ้อง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 962/2532)

เกี่ยวกับเจตนาของผู้สนับสนุน

ผู้สนับสนุนนอกจากจะต้องกระทำการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการกระทำความผิดแล้ว ก็จะต้องกระทำการนั้นไปโดยเจตนาด้วย เจตนาจะเป็นเจตนาประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลก็ได้ (วินัย ล้าเลิศ, อ้างแล้ว, หน้า: 320) ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น ตัวอย่างเช่น สัมรู้ว่สุกโกรธใส่และจะไปฆ่าใส่ สัมจึงนำปืนไปให้สุกเพื่อให้นำไปยิงใส่ เมื่อสุกได้ปืนจากสัมแล้ว จึงนำปืนนั้นไปยิงใส่ตาย สัมผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนโดยมีเจตนาประสงค์ต่อผล

กรณีผู้สนับสนุนได้กระทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 86 แม้ผู้สนับสนุนจะได้กระทำนอกราชอาณาจักรหากความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักรหรือให้ถือว่าได้กระทำในราชอาณาจักรก็ให้ถือว่าผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดในราชอาณาจักร ตัวอย่างเช่น ก. อยู่ในมาเลเซียให้ ข. ยืมปืนที่มาเลเซีย โดยรู้ว่า ข. จะนำปืนนั้นมายิง ค. ในประเทศไทย ถ้า ข. เข้ามายิง ค. ในประเทศไทย เช่นนี้ถือว่า ก. เป็นผู้สนับสนุนให้กระทำความผิดในประเทศไทยตามมาตรา 6 อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าสำหรับการสนับสนุนที่จะถือว่าเป็นความผิดและได้รับโทษได้นั้นก็ต่อเมื่อความผิดที่สนับสนุนนั้นได้ถูกกระทำขึ้น เพราะการสนับสนุนนั้นมีได้เป็นความผิดอยู่ในตัวของมันเอง แต่จะเป็นความผิดได้โดยอาศัยการกระทำของตัวการ ดังนั้นถ้าหากบุคคลใดกระทำการอันเป็นการสนับสนุนการกระทำความผิด แต่ไม่มีการกระทำความผิดขึ้น ก็ไม่อาจลงโทษผู้สนับสนุนได้ (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, อ้างแล้ว, หน้า: 627) เช่น ตามตัวอย่างข้างต้น ถ้านาย ข.ซึ่งยืมปืนจากนาย ก. เพื่อไปฆ่านาย ค. ไม่ได้เอาปืนนั้นไปฆ่านาย ค. นาย ก. ซึ่งเป็น

เจ้าของปืนก็ไม่มี ความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน เพราะการกระทำความผิดที่สนับสนุนนั้นไม่เกิดขึ้น

สรุป

กล่าวโดยสรุปแล้วการกระทำความผิดอาญาที่กฎหมายให้ถือว่ากระทำผิดในราชอาณาจักรนั้นจะมีทำกรณีด้วยกัน ได้แก่ กรณีแรกการกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทย กรณีที่สองการกระทำความผิดบางส่วนในราชอาณาจักร กรณีที่สามผลแห่งการกระทำความผิดเกิดในราชอาณาจักร ซึ่งจะมีกรณีย่อยอีกสามกรณีได้แก่ผู้กระทำความผิดทำให้เกิดในราชอาณาจักร โดยลักษณะแห่งการกระทำผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร และโดยลักษณะแห่งการกระทำผู้กระทำความผิดจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักร กรณีที่สี่การเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และกรณีสุดท้ายตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนได้กระทำความผิดนอกราชอาณาจักร ซึ่งถ้าเข้ากรณีใดกรณีหนึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะทำให้ศาลไทยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดถึงแม้ว่าความผิดนั้นมิได้เกิดในราชอาณาจักรก็ตาม

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. 2546. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 8., กรุงเทพฯ, หจก. จีรรัชการพิมพ์.
- จิตติ ดิงศภักดิ์. 2531. กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพฯ, สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- วินัย ล้าเลิศ. 2542. กฎหมายอาญา 1. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- หยุด แสงอุทัย. 2544. กฎหมายอาญา ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุททิศ แสนโกศิก. 2525. กฎหมายอาญา ภาค 1, กรุงเทพฯ, เรือนแก้วการพิมพ์
- พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481
- พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2494
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 565/2502
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 146/2517

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1338/2517
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2961/2522
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1586/2526
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4547/2530
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1451/2531
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1645/2531
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 962/2532
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2670/2535
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5445/2552
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1215/2508
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 565/2522